

'Betriebsratsverseucht' taalgedrocht van 2009

Duitsers kiezen woorden en zin van het jaar 2009

Achtergrond - 19 januari 2010

Betriebsratsverseucht is het meest misplaatste Duitse woord van 2009. Het *Unwort des Jahres* is gangbaar onder afdelingshoofden om filialen met een ondernemingsraad aan te duiden. Eerder al werd *Abwrackprämie* (slooppremie) gekozen tot woord van het jaar 2009.

Een medewerker van een bouwmarktketen gebruikte het woord *betriebsratsverseucht* (letterlijk: besmet of verziekt door de ondernemingsraad) vorig jaar voor het eerst op de Duitse tv-zender ARD. Hij had het toen over filiaalleiders die wilden overstappen naar een locatie waar geen ondernemingsraad was.

Het behartigen van werknemersbelangen bestempelen als een ziekte of besmetting is een taalkundig dieptepunt in de omgang met medewerkers. Dat vindt de onafhankelijke jury van taalwetenschappers en journalisten die het *Unwort* elk jaar kiest. Dit jaar kwamen er 982 woorden of begrippen voor in aanmerking.

Miskleun

Ook andere taalgedrochten werden door de jury gehekeld. *Flüchtlingsbekämpfung* (vluchtelingenbestrijding), gebruikt door kanselier Angela Merkel, noemden de experts "een dramatische taalkundige miskleun".

De verkiezing van het woord van het jaar in december 2009 was minder verrassend. De Gesellschaft für deutsche Sprache (GfdS) koos voor *Abwrackprämie*, een sloopregeling voor oudere auto's die vorig jaar werd ingevoerd om de noodlijdende auto-industrie een impuls te geven. In 2008 was het *Finanzkrise* en in 2007 *Klimakatastrophe*. Mede door de conservatieve keuzes van de GfdS is het *Unwort* de laatste jaren steeds populairder geworden.

Dienstwagen

De zin van het jaar is door nog weer een andere jury gekozen. Vier taalwetenschappers, journalisten en cabaretiers kozen *Das steht mir zu* ('dat komt mij toe') uit meer dan zestig inzendingen. Het is een uitspraak van Ulla Schmidt (SPD), tot november vorig jaar minister van Gezondheid. Zij reageerde met de zin

op kritiek op het gebruik van haar dienstwagen.

Schmidts dienstwagen werd afgelopen zomer gestolen terwijl zij op vakantie was in Spanje. Dat leidde tot een discussie over het gebruik van de auto: waarom reed zij daarin tijdens haar vakantie? Schmidt vond dat dit haar goed recht was. Het kostte haar bijna haar baan.

De zin legt een “belangrijke maatschappelijke trend van 2009” bloot, aldus de jury. Het maakt duidelijk wat “de pretenties zijn van een deel van de politieke en economische elite”.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/406/betriebsratsverseucht-taalgedrocht-van-2009>